HERMANNUS von der Hardt.

Lectori S.

EX tribus superioribus, *Parte VI. VII. & VIII.* exhibitis, *præclaris antiquis opusculis*, ex *MSctorum* tenebris erutis, luculenter patet, quam impense Ecclesiasticum statum in Concilio Constantiensi emendatum cupiverit *Alliacus*, quem emendationis ordinem, quasve regulas aut reformationis articulos consignaverit. Idem sane in omnibus propemodum *orationibus*, quas frequentes *in Concilio* publice habuit, egisse deprehenditur, cujus in Ecclesiæ commoda studium erat infractum, desideriumque reformationis insatiabile.

A. 1417. In festo S. Ludovici, Caroli Regis Siciliæ filii, Episcopi Tholosani, quando solennem in Constantiensi Concilio orationem habuit, miseram Ecclesiæ sui temporis faciem his irrigavit ac perfudit lacrymis: *O utinam exemplum Ludovici imitari studerent Prælati Ecclesiæ, ut sic evitare valeant divinam maledictionem Ezechielis Prophetæ: Væ pastoribus Israël qui pascebant semet ipsos. Ut non sint de illis, qui juxta sententiam Apostoli quærunt quæ sua sunt, non quæ Jesu Christi. Seu potius, qui non solum* sua *quærunt, sed* non sua *capiunt, rapiunt* aliena. *Ut videlicet de bonis Ecclesiæ, quæ ultra moderatum victum ipsorum & vestitum ad pauperum pertinent usum, se ipsos pascant, id est, superflue vivant. O utinam non solum superflue, utinam non super modum & debitum ordinem vitiose viverent ministri Ecclesiæ, utinam non in crapula & ebrietate, non in luxuria & fœditate, non in superbia & vanitate: non in muliebri lascivia, non in militari familia, non in seculari pompa, non ad superabundantiam, sed ad sufficientiam, non ad superfluitatem sed ad necessitatem, non ad ostentationem sed ad sustentationem, non cum læsione pauperum, non cum gravamine ovium, non cum scandalo subditorum. Sed væ & iterum atque iterum væ nobis. Quia hæc omnia vitia in clero experimur!* His Ecclesiæ malis *remedium ex reformatione in Concilio Constantiensi* quæsitum esse mox observat Alliacus. Verùm & huic reformandi studio ingentia in Concilio objecta esse obstacula vehementer ibidem dolet. Inter quæ impedimenta numerat litem in Concilio Constantiensi subortam de Reformationis ordine, an prius Ecclesiasticus status reformandus, an Papa prius eligendus, sub cujus directorio reformatio postea susciperetur. Fuitque Alliacus tunc illius sententiæ, Papam prius bonum eligendum, dein negotium reformationis desideratum suscipiendum. Hæ interim magnorum in Concilio virorum contentiones Reformationi eas injecerunt moras, ut non solùm differretur nimis diu, sed & electo tandem novo Pontifice plane expiraret. Tristia hæc saluberrimæ in Constantiensi Concilio suscipiendæ *Reformationis fata* his describit *in laudata oratione* verbis:

bis: *Contra hæc in hoc sacro Concilio multa de reformatione loquimur, sed pauca vel nulla exequimur. Multa in Codicibus scribimus, pauca in cordibus de morum reformatione sentimus. Clamant membra de reformatione capitis, ipsis in monstruosa vitiorum deformatione manentibus. Tacent sua vitia, accusant aliena. Aliorum infirmitatem sanare contendunt, & propriam sanitatem contemnunt. Nec solùm eam negligunt, sed medicinæ opem ferre volentibus contradicunt. O monstruosa deformitas, & deformis reformatio. Ecce jam proh pudor ab Ecclesia caput subtrahitur, jamque acephala derelinquitur. Ut membrorum reformatione postposita, capitis reformatio præferatur. Cum tamen canonica provisio super futura electione sit prima & principalis reformatio Ecclesiæ præ ceteris necessaria, ac debito ordine nullatenus postponenda. Quia hæc deformitas, scil. quod Ecclesia maneat acephala, est periculosissima. Et per consequens hujus deformitatis reformatio est præ ceteris necessaria. Ut quidam egregii doctores tam divino quam humano jure coram judicibus in causis fidei declarare proponunt, quibus è contra alii repugnare contendunt. Inter hæc proh dolor dum Ecclesiæ unionem quærimus in varias divisionum contentiones ac discordias oberramus. Ut merito nobis timendum sit illud quod ab infallibili veritate dicitur: Omne regnum in se divisum desolabitur; & illud Salustii: Sicut concordia parvæ res crescunt, ita discordia maximæ dilabuntur.*

Et paulo post, querelis auctis: *Manifestum est*, inquit, *quod longo jam tempore Ecclesia fuerit multipliciter deformata. Indiguitque, & nunc maxime indiget, ut in fide & moribus reformetur. Sed nunc membris Ecclesiæ separatis à capite, & apostolico dispensatore ac directore carentibus, hæc reformatio nequaquam bene fieri posse speratur &c.*

Similia plura voti ac desiderii Alliaceni argumenta atque testimonia ex ejus orationibus in Concilio habitis afferre supervacaneum erit. Ne quid verò desideretur amplius, integram quandam *Cardinalis* nostri *orationem, de Reformatione Ecclesiæ maturanda*, in Concilio Const. A. 1417. habitam, loco appendicis subjungere decebit.